

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**У МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»**

28-29 ЛЮТОГО 2024 РОКУ

м. Запоріжжя

УДК 614.253
С69

Редколегія:

Л.М. Боярська – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ, кандидат медичних наук, професор;

І.Г. Утюж – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ, доктор філософських наук, професор;

Ю.В. Котлова – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМФУ;

Д.П. Сенетий – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Н.В. Спиця – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ;

Ю.О. Іріюглу – кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМФУ.

С-69 Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині): зб. матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (28-29 лютого 2024 року). – Запоріжжя: ЗДМФУ, 2024. – 312 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

ОЗНАКИ ДЕОНТОЛОГІЇ, ПРИТАМАННІ МОРАЛЬНІЙ КОНФАБУЛЯЦІЇ

*Демченко Олександр Валерійович
Аспірант кафедри внутрішніх хвороб №3
Науковий керівник д.ф.н., професор Утюж І. Г.*

Деонтологія є невід'ємною частиною пулу знань сучасного працівника сфери медицини будь-якої ланки, адже, засновуючись на моральних засадах, вона визначає формат взаємодії всіх учасників асоційованого з медициною процесу, що, в свою чергу визначає і результат. Якщо говорити про конкретні приклади, деонтологія – віхи, що визначають діапазон професійної діяльності лікаря. Деонтологія є наукою, що активно розвивається в останній час через ріст в світі подій, які продукують моральні дилеми, тим не менш, досить рідко зустрічаються праці з опозиційними або контрінтуїтивними тезами. Нами була поставлена мета визначити найменш досліджені аспекти деонтології для аналізу і формулювання подальших питань стосовно розвитку подібних концептів, в ході якого було виявлено і проаналізовано ряд праць Дж. Гріна.

Відомий американський діяч Джошуа Грін висловив неочевидну думку, що деонтологія може являти собою продукт моральних конфабуляцій, що в подальшому лягло в гіпотезу, яка викликала чималу кількість дискусій різного рівня і спровокувала створення сигніфікантних наукових праць. Така реакція не є неочікуваною, адже дана гіпотеза породжує ряд питань, відповідь на яких є критичним для подальшого сприйняття концепту деонтології [1: 699, 2, 3, 4].

Основним мотивом таких висновків є розуміння процесу породження філософії деонтології: вона не є продуктом початкових моральних міркувань, а є ретроспективним аналізом, результатом якого є раціоналізація, яка зазнала впливу емоцій [2: 36].

Тим не менш Грін вважає, що саме емоційний компонент відіграє визначну роль у набутті деонтологією належного вигляду, в той час консеквенціалізм, що також грає роль, зазвичай базується на свідомих міркуваннях, які в ізольованому застосуванні обов'язково залучають когнітивний контроль [2, 5].

Отже, з двох основних чинників, що впливають на теперішній вигляд деонтології, Грін вважає, що тільки консеквенціалізм є доречним і корисним методом суджень, а моральні судження викривлюють сутність висновків і сприяють деформації кінцевого продукту деонтології, яка в результаті набуває ознак конфабуляції [2, 6].

Звісно не стверджується, що результати праць з деонтології є хаотичними конгломератами емоційних паттернів, так чи інакше, вони є структурованими та раціоналізованими, але самі вони так чи інакше залежні від впливу ряду факторів на дослідника, що в подальшому відображається у вмісті готової праці, яка, хоч і завдяки раціоналізації має завершений вигляд не є ультимативною. Апелюючи до Гріна, можна стверджувати, що раціоналізатори схильні до брехні, яка в той же час не є навмисною.

Для об'єктивізації деонтології було б доцільно запровадити застосування статистичних методів дослідження і контрольованих експериментів для визначення факторів впливу. Проблема полягає в тому, що деонтологічні судження первинно асоційовані з емоційними компонентами людської діяльності, а для утилітарного викладення, для якого об'єктивність є критичною умовою, необхідно превалювання когнітивних процесів, використання таких базових структур, як причинно-наслідковий зв'язок [7].

Проблема механізму, в якому задіяні когнітивний і емоційний компонент – послідовність. Первинно ми автоматично емоційно забарвлюємо подію, а вже після «підганяємо» когнітивні обґрунтування для неї. І навіть якщо емоційна оцінка дослідника не грає ключової ролі на початку, зважаючи на її фундаментальну позицію, вона в результаті відіграє значний вплив на результат, так як являє собою подібне математичній функції, до якої згодом дослідник застосовує конкретні значення.

Таким чином очевидним стає те, що в консеквіалістських судженнях превалює «когнітивний» компонент, що робить їх більш тонкими і виваженими, але все ж таки несамодостатніми і об'єктивними.

Навіть застосування найбільш об'єктивних, статистичних методів, не гарантує об'єктивності, адже залишається невизначеність у трактуванні досліджуваними людьми власних емоцій, на які впливають фактори, непідвласні свідомості, що було доведено у ряді експериментів: від асоціативних нейронних зв'язків, що спонукають обирати певну конфігурацію суто фізіологічно з-поміж майже ідентичних до впливу оточуючого середовища на маси досліджуваних. Рандомізація і

децентралізація дизайну досліджень здано значно підвищити показник об'єктивності, але, тим не менш, згадуючи фундаментальне розташування емоційного компоненту, не важко усвідомити, що якісно результати будуть викривлені в будь-якому випадку.

Отже, зважаючи на саму сутність емоційного забарвлення подій можна повністю виключити порівняльну характеристику об'єктивності різних методів досліджень і, відкинувши усі досягнення деонтологів, засновані на них, поставити очевидне запитання: чим є власне та деонтологія, яку ми бачимо: вершиною раціоналізації чи насправді викривленим рядом маніпуляцій сприйняття людьми подій в конкретний час і в конкретних обставинах?

Список використаних джерел

1. Greene, J. D. 2014. Beyond Point-and-Shoot Morality: Why Cognitive (Neuro) Science Matters for Ethics. *Ethics* 124(4), 695-726.
2. Greene, J., D. 2008. The secret joke of Kant's soul. In Sinnott-Armstrong W. (ed.), *Moral psychology: Vol. 3. The neuroscience of morality*. Cambridge, MA: MIT Press.
3. Greene, J. D., Sommerville, R. B., Nystrom, L. E., Darley, J. M., and Cohen, J. D. 2001. An fMRI investigation of emotional engagement in moral judgment. *Science* 293(5537), 2105-2108.
4. Greene, J. D., Nystrom, L. E., Engell, A. D., Darley, J. M., and Cohen, J. D. 2004. The neural bases of cognitive conflict and control in moral judgment. *Neuron* 44(2), 389-400.
5. Tversky, A., & Kahneman, D. (1974). Judgment under uncertainty: Heuristics and biases. *Science* 185(4157), 1124-1131.
6. Hirstein, W. 2005. *Brain fiction: Self-deception and the riddle of confabulation*. MIT Press.
7. Greene, J. D., Morelli, S. A., Lowenberg, K., Nystrom, L. E., and Cohen, J. D. (2008). Cognitive load selectively interferes with utilitarian moral judgment. *Cognition*, 107(3), 1144-1154.

ФІЛОСОФІЯ ПСИХОСОМАТИКИ: ВЗАЄМОДІЯ МІЖ ПСИХІКОЮ ТА ФІЗІОЛОГІЄЮ В КОНТЕКСТІ МЕДИЦИНИ

*Діденко Едуард Вікторович
аспірант кафедри госпітальної хірургії
Науковий керівник - Утюж Ірина Геннадіївна, д.філос.н.,
професор, зав.кафедри суспільний дисциплін,
Запорізький державний медико-фармацевтичний університет*

Актуальність

Психосоматика бере свій початок від грецьких слів "psyche" (душа) і "soma" (тіло), що свідчить про необхідність розглядати людину як цілісну систему. Основна ідея полягає в тому, що психічний стан і фізичне здоров'я взаємопов'язані та можуть взаємно впливати одне на одного.

Психосоматика не обмежується виключно лікарським підходом. Теоретичне розуміння психосоматики охоплює багато аспектів, включаючи психологію, фізіологію, філософію, та соціальні науки. Важливо враховувати, що психосоматика не зводиться лише до пошуку психічних причин фізичних захворювань, але й вивчає взаємовідносини між психікою та фізіологією.

Основна частина

Історія психосоматики має давні коріння, починаючи з робіт стародавніх філософів, таких як Гіппократ та Гален. Проте, сучасне визначення та розвиток цієї галузі пов'язані з ХХ століттям. У цей період виникли нові школи, зокрема психоаналітична школа Зигмунда Фрейда, яка надала вагомий внесок у розуміння взаємозв'язку між психікою та фізичним станом.

На початку ХХ століття вчені, такі як Ганс Сельє та Франц Александер, вивчали реакції організму на стрес, що дало поштовх для подальших досліджень у галузі психосоматики. Вони підкреслили важливість розуміння впливу психічних факторів на фізичне здоров'я.

Філософія грає ключову роль у розумінні психосоматики. Діалектичний підхід до проблеми взаємодії психіки та тіла виступає як основа для розвитку цієї галузі. Філософія надає теоретичний фундамент та методологічні інструменти для вивчення людини як цілісної системи. Важливо враховувати психосоматику як інтегровану галузь, де об'єднуються філософія та медицина. Це дозволяє краще розуміти не лише причини захворювань, але і знаходити ефективні методи лікування, враховуючи психічні аспекти пацієнта.

Філософія відіграє ключову роль у формуванні та розумінні концепцій психосоматики. Діалектичний підхід, що базується на взаємодії протилежностей, стає фундаментальним для